

1756. *Chymeteta lib. 6. Hystor. Paleol. capit. 32.*, ubi Possinus idem quoque notavit, *lib. 1. Glos. pag. 386.* apud Gabrielem Philadelphum de Sacramento *Euchelai*, *et Tom. Aduum Ecclesie Orientalis pag. 338.* Præterea nonnunquam, licet raro, idem Sacramentum a Græcis nuncupatum invenitur *Heptapapadam*, quemadmodum legitur in Synodo Constantinopolitana, sub Patriarcha Joanne Vecco habita anno Domini MCCLXXVII. in *dista Collectione Harduini Tom. 7. pag. 758. B.* ubi idem Patriarcha, amplectens confessionem Fidei in Lugdunensi Concilio statutam, ita ad Romanum Pontificem Joannem XX., dictum XXI., scribit: *Extremam Unctionem etiam ipsam recipimus similiter cum aliis Sacramentis, quæ a nobis celebrata, Heptapapadam nominatur, idest Officium septem Sacerdotum, hoc quippe modo a Græcis Sacramentum illud ministratur.*

§. 46. Nos hic nihil dicemus de hujus Sacramenti institutione a Christo facta, aut de illius effectu; nihil de legibus circa illius ministracionem servandis, ut scilicet solis Fidelibus graviter ægrotantibus, non autem bene se habentibus, ministraretur, neque tamen expectetur tempus illud, quo æger jam suæ mentis compos non est; nihil præterea de quibusdam Ritibus Ecclesie Græcæ, in qua videlicet Oleum Infirmorum, non solum ab Episcopo, ut apud Latinos, sed etiam a simplice Presbytero benedicitur, & Sacramentum Extremæ Unctionis, non ab uno tantum, sed a pluribus simul Sacerdotibus ministratur; quum de his omnibus plura tradiderimus in nostro Tractatu de Synodo Diocesana noviss. edit. lib. 8. a cap. 1. ad tot. cap. 8. Sed ad illustrandam tantummodo priorem partem hujusce tertii Moniti, hoc adiciemus, quod quum & olim sub Urbano VIII. & superioribus Pontificibus nostri aanis, disceptatum diu fuerit, an a Græco Euchologio delenda essent quadam verba, quæ innuere videntur, licitum esse, hoc Sacramentum etiam bene valentibus ministrare; in Confessu habito die 3. Septembris anni 1747. definitum fuit, deindeque a Nobis probatum, ut nihil in Textu immutaretur; sed quæ necessaria servanda erant, adnotarentur in Monito, quod initio Euchologii præponeretur; id quod est factum per verba superioris scripta, monendo Græcos Sacerdotes, ne Sacramentum Extremæ Unctionis ministrarent bene valentibus, sed iisdumtaxat, qui gravi morbo laborant. Porro nihil necesse visum est Euchologii Textum hic mutare; propterea quod, illius verbis undequaque perpensis, apparuit, rectum illis sensum, sanamque interpretationem tribui posse. Neque enim ibi dicitur, ut Sacramentum ministraretur iis, qui bene valent, seu ut iis quoque inungantur, qui ad Ecclesiam se conferunt; id quod per commode intelligi potest de iis etiam, qui, licet gravi morbo affecti, possunt nihilominus ad Ecclesiam vel pedibus suis accedere, vel aliorum ope deferri; ibique, ut propriæ devotioni magis satisficiant, Extremæ Unctionis Sacramentum sibi ministrari postulant; cujusmodi exempla in ipsa quoque Occidentali Ecclesia non desunt, uti videre licet apud Martene, de antiquis Ecclesie Ritibus lib. 2. cap. 7. art. 2. num. 7. & S. Et penes Mabilionum in Præfatione ad Saculum primum, in Actis Sanctorum Ordinis Benedicti §. 9. num. 101.

§. 47. Cohærentia sunt cum hac prima parte tertii Moniti, duo hæc, quæ advertenda subjicimus. Primum, quod quamvis Græcis diferte vetitum fuerit, Extremæ Unctionis Sacramentum aliis conferre, præterquam ægrotis, & quidem gravi morbo laborantibus; hisdem nihilominus interdictum non est, quominus Oleo lampadis, quod ad sanandas infirmitates in Ecclesia conservatur, inungant Eurgemenos, aliove, qui vel devotionis gratia, vel ut aliquo incommodo liberentur, hujusmodi Unctionem petunt; quum Oleum in lampade asseruat, nequaquam ab Episcopo, aut Sacerdote consecratum sit, ad effectum utendi eo in Extremæ Unctionis administratione. Haud ignoramus, postulatam alias fuisse, ut Græcis permitteretur, Extremæ Unctionis Oleo extra gravissimam infirmitatis casum selesun-

Non tamen licet Sacramentum adhibere, quum dote pronuncietur; ea scilicet ratione allata, quod vis non orop per solam applicationem Materie, Sacramentum ministrari non potest, quum ad id necessaria omnino sit

simultanea Formæ prolatio. Verum nec id receptum fuit, nec recipi ullo modo potest; quum minime liceat Sacramentum a Christo institutum in arbitriam quandam, licet pliam, cæremoniã convertere; ut etiam recte observat Pater de Carboneano in Appendice ad Tractatum P. Antoine de Extrema Unctione §. 4. pag. 661. & quamvis, pro eo quod pertinet ad Latinam Ecclesiam, Quintaduenas in Tract. §. de Extrema Unctione, singular. 11. asseruerit, licere Parochis mittere ad ægrotos, alioque petentes, Oleum Sanctum Infirmorum, ad hoc ut eo in suis infirmitatibus se liniant; nihilominus si quis hoc facere attentaret, gravibus pœnis a Tribunali Ecclesiastico plecteretur; vel tanquam abutens Sacramento Ecclesie, vel tanquam suspectus non redæ Fidei circa Sacramentum Extremæ Unctionis, ut opportune adverteit Clericatus de Sacramento Extremæ Unctionis de- cif. 70. n. 32.

§. 48. Alterum est, quod, stante prohibitione ministrandi Sacramentum Extremæ Unctionis extra gravi morbi necessitatem, quum jam definitum sit, satisfacionem, seu pœnitentiam, quæ a Sacerdote confertur, sicuti sacramentaliter confessio imponitur, constare potissimum debere precibus, jeuniis, & elemosinis (quemadmodum habetur in Decreto a sel. record. Eugenio PP. VI. pro Instruccione Armenorum edito); minime licet, Pœnitenti confessio pro satisfacione seu pœnitentia imponere, ut Extremæ Unctionis Oleo inungatur. Invecta sane olim fuit inter Orientales hujusmodi Unctio, veluti mere cæremoniã, uti deprehenditur ex Canone LXXIV. ex iis, qui in versione Arabica Nicæno Concilio tribuntur, in Collectio- Harduini T. 1. pag. 492. ubi statutum legitur, ut quis Fidelis cum infideli muliere impudice versatus fuerit, post diuturnam peractam pœnitentiam, Ecclesie reconcilietur per Aquam Benedictam, & Oleum Infirmorum. Exinde vero, si fides habenda est Joanni Nathanaeli in responsione de Moribus Græcorum, & Francisco Richardo de Expeditione sacra c. 12. abusus alter inductus fuit, ut pœnitentibus divitibus, pro Sacramentali Pœnitentia, hujusmodi sacra Unctio passim imponeretur: ex cujus satisfacionis usu, non exigua pecuniarum retributio colligebatur. Gravissimo huic absurdo occurrere non prætermisit sel. rec. Innocentius IV. Pontifex Maximus, dum in Epistola sua ad Tufculanum Episcopum ita scripsit §. 6. Nulli per Sacerdotes, vel Confessarios, pro satisfacione Pœnitentie Unctio aliqua solammodo inungatur. Hoc idem statutum legitur in Synodo apud Nicosiam celebrata, in dila. Coll. Harduini Tom. 7. pag. 1714. Nosque etiam hujusmodi præceptum instauravimus in Constitutione Nostra: *Esti Pastoris §. 5. Bullarii nostri Tom. I. num. 577.* Videatur etiam Thiers de Superstit. l. 3. cap. 6. Porro Arcudius loquens de Græcis Presbyteris, qui Pœnitenti apud se confesso, sacram Unctionem pœnitentiæ loco imponebant, asserit eos, in ipsa unctioe peragenda, Sacramentali forma uti consuevisse, idque gravibus sane verbis reprehendit, ut legitur in ejus Opere de Concordia lib. 5. cap. 4. §. Ego presentem. Verum Goarius in notis ad Euchologium pag. 350. negat, hanc Græcis mentem fuisse, ut in ejujmodi Unctioe peragenda Sacramentum conferret: *Non ita tamen, ut unctioe predictis adjuncta ex opere operato anima deleat infirmitates, seu, si quid possit, ex pœnitentis tantum devotione, aut ex Sacerdotis deprecantis charitate, idest ex opere operantis, illud valde producere.* Nihilominus præfatam qualemcumque consuetudinem ipsem improbare non omittit; dum omnino curandum dicit, ut Græci hanc in re ita se gerant, quemadmodum docet Sancta Romana Ecclesia omnium Christiãdelum Mater, & magistra; quum præfane unctiois usu plura, & gravia sequantur absurda, dum vel Sacramentum Extremæ Unctionis confertur bene valenti, adeoque ei, qui subiectum casus hujusmodi Sacramenti non est; vel Sacramentum materia & forma adhibetur, ut superior indicatum fuit, absque intentione ipsius Sacramenti conficiendi, & ministrandi.

§. 29. Secunda pars tertii Moniti pertinet ad Sanctam Cistina; quod quidem a Græcis conficitur non quibus apud Oleo dumtaxat & Balsamo, sed admixtis etiam aliis aromatibus. In hac autem Moniti parte, unicuique videre licet, haud quidem interdictum esse hujusmo-

PONT. A. XVI.

di aromatum permixtionem, sed illud dumtaxat tenendum doceri, in Oleo & Balsamo consistere materiam Sacramenti, adeoque, si aliquid deficiat ex aliis aromatibus admixti solitis, nihil deesse, quod necessarium sit ad Sacrum Christum conficiendum.

§. 50. Apud Græcos nihil præscriptum legitur de impositione manuum in administrando Christianis Sacramento. Morinus in suo Tractatu de Confirmatione cap. 4. ita scribit: *Ut Latini constantissime impositionem manuum unctioi conjunxerunt, sic Græci non minus constantiter alterum ab altero separarunt, solumque Christianis in administratione istius Sacramenti usi sunt; manuum enim impositionis non meminerunt nec recentia Euchologia nec antiqua.* Hoc idem constanter asserit Goarius in Euchologio pag. 239. num. 28. Renaudotius in Opere de Persepolitane Tom. 5. lib. 2. cap. 12. testatur, a pluribus retro sæculis, nullum in Ecclesia Græca reperiri vestigium impositionis manuum in conferendo Sacramento Confirmationis; suæque asseritionis Auctores laudat recentiores Græcos sacra eruditione præstantes, Simeonem Thessalonicensem, Gabrielem Philadelphum, Sirinum, alioque. Modernus Scriptor Chardon in Historia Sacramentorum lib. 1. cap. 1. de Confirmatione, contendit quidem, prioribus sæculis in Ecclesia Græca adhibitam fuisse manuum impositionem in conferendo Christianis Sacramento, sed tamen illud concedit, multis ab hinc sæculis, nullum illius superesse vestigium. Denique Dilectus Filius Joseph Augustinus Orsi Ord. Præd., nunc temporis Palatii nostri Apostolici Magister, in Dissertatione Historico-Theologica, quam olim edidit de *Christum Confirmatorio*, compluribus monumentis erudite congelis, demonstrat, materiam Sacramenti Confirmationis apud Græcos non esse manuum impositionem, sed faculum Unguentum. Nec ideo dici potest, id quod a nullis temere affirmatum fuit, non adesse in Ecclesia Græca Sacramentum Confirmationis, propterea quod in ea impositio manuum deficiat. Alioquin id sequeretur, quod nemo sibi persuaserit, tot sæculorum decursu, in tam ampla Christiani Orbis parte, atque in Ecclesia non minus doctrina, quam sanctitate illustri, defecisse Confirmationis Sacramentum; ut optime ad rem nostram perget Goarius loco cit. *At vero tam amplam & spatiosam, tam eruditam, & Apostolicam; Ecclesiasticamque sanctionem tenacem Christiani Orbis portionem, adeo exquisitum Sacramentum respicisse, neglexisse, vel ignorasse, pauci, me quidem iudice, dicere attentabant.*

§. 51. Caput hoc injuste atque inopportune diffusionis inter Latinam & Græcam Ecclesiam, originem traxit a controversis, quæ inter nostrates Theologos agitari solent. Disputant hi, utrum Apostoli Sacramentum Confirmationis ministraverint per manuum impositionem, an etiam Sacro Christum adhibito; & quidem, ut assolent, nonnulli affirmant, quod alii negant. Disceptatur etiam inter eos, an sola manuum impositio sit materia hujus Sacramenti, nonnullis tenentibus, in ea dumtaxat consistere Sacramenti materiam; dum alii malunt in Sacro Christum statuere materiam remotam Sacramenti, proximam vero in illius applicatione, quæ fit cum signo Crucis ad confirmandi frontem; juxta id, quod legitur in Decreto pro Armenorum instruccione ab Eugenio IV. Pontifice edito: *Secundum Sacramentum est Confirmatio, cujus materia est Christum, confectum ex Oleo, quod nitorem significat consentie, & Balsamo, quod odorem significat bone fame, per Episcopum benedictum.* Ubi etiam Pontifex loquens de manuum impositione, quæ ab Apostolis hoc Sacramentum ministrandi fiebat, ita subdit: *loco autem illius manuum impositionis, datur in Ecclesia Confirmatio.* Alii denique impositionem manuum, & Christum simul jungunt, dicentes, tam illam, quam istud, materiam esse Sacramenti Confirmationis; sed etiam æque, ac istud, materiam inadæquatam, quotiescumque seorsum considerentur, si autem simul jungantur, tunc, ajunt, in hisdem ita conjunctis materiam totalem Sacramenti consistere. Cæterum ipsam manuum impositionem, alii putant eam esse professionem manuum, quam facit Episcopus versus Confirmandos, Bull. Rom. Bened. XI. Tom. IV.

Multiominus unctio nem cum Sa- cro Oleo im- ponere sa- crament. satisfacione in sacra- mentali. Certam. in sacro Oleo quanco, & quibus casibus apud Oriental. invecta. An in ea unctioe perficienda prolixa fuerit sacrament. forma, confectamque Sacram.

Abfarda, quod quæ se- probata fuit hujusmodi unctio.

sub initium sacra actionis, dum priores recitat preces: alii eandem agnoscunt in ipso ungenti actus, quo Episcopus signat frontem illius, quem confirmat, cum nequeat alijus frons ungento liniri, nisi manus eidem imponatur. Hæc sunt controversiæ, de quibus Theologi nostri disputant, & circa quas unicuique licet eam sequi partem, quæ magis ipsi placeat. At nemini fas est asserere, in Ecclesia Græca non adesse Sacramentum Confirmationis. Si quis enim hanc opinionem tueretur, huic manifeste obstatet vetus Orientalis Disciplina, quam Apostolica Sedes optime perspectam habuit, nec unquam damnavit, aut improbat, juxta in Græcorum Ritualibus libris nulla fit mentio de manuum impositione, tanquam materia adæquata, aut inadæquata Sacramenti Confirmationis. Quare ad evadendam hujus difficultatis labyrinthum, aliofio utendum est, quod quidem diligenter inquirenti non deerit, absque eo quod super propositione incerta, & nullibi definita, stabiliatu reprobatu alienæ opinionis & sententiæ, quæ defensoribus orthodoxis non caret.

§. 52. Quod itaque extra controversiam est, hoc dicatur: nimirum in Ecclesia Latina Confirmationis Sacramentum conferri, adhibito Sacro Christumate, seu Oleo Olivarum, Balsamo commixto, & ab Episcopo benedicto, duoque signo Crucis per Sacramenti Ministrum in fronte suscipientis dum idem Ministrus Formæ verba pronunciat. Et quidem pro iis Regionibus, in quibus verâ Balsami species non reperitur, haud recusatant Romani Pontifices indulgere, ut ad confirmandum Christum liceret uti certo quodam fragranti succo, seu liquore, qui communiter pro vero Balsamo accipitur, ut videre est in Constitutione 180. Sancti Pii V. in Bullario novo Romæ edito Tom. 4. Part. 3., per quam videlicet Constitutionem, Indiarum Episcopis ejusmodi Indulgentiam conceditur, & in Constitutione 47. Sixti V. eodem Bullario eodemque Tom. 4. Part. 3., ubi exposita veri Balsami penuria, ex eo potissimum proveniente, quod arbuta illa, ex quibus major illius copia educatur, quæque olim in Palestina & maxime in Valle Jericho frequentia erant, a Turcis excisa, & radicibus extirpata fuerant, conceditur Archiepiscopis & Episcopis Lusitanie, ut in confirmando Sacro Christumate, adhibere possint Balsamum, ex Brasilia, alioque novi Orbis, Indiarumve Regionibus allatum, eaque in Pontifex suorum Prædecessorum Pii IV., & Gregorii XIII. exempla sequi se profitetur. Quorum fane Pontificum providentiam collaudat Morinus in suo opere posthumo de Sacramento Confirmationis pag. 36. In Ecclesia Græca similiter Confirmationis Sacramentum conferunt, adhibito Sacro Unguento, quod compositum est ex Oleo Olivarum, & Balsamo, ac insuper ex aliis fragrantium herbarum speciebus, quæ sunt numero vigintitres, adjecta quoque aliqua vini portione. Prædictas omnes herbas odoriferas accurate enumerat Habert in libro Pontificalem Ecclesie Græcæ, observat. §. ad Ritum Christumatis, & Pater Berti Tom. 7. Juræ Theologiæ lib. 32. cap. 5., qui tamen subdit, difficile admodum sibi videri, omnes illas herbas ab Haberto indicatas sacro Unguento a Græcis infunditur, quum nonnullæ ex illis incognitæ sint, ita ut vix aliqua earum mentio extet in lexicis, & in libris Authorum, qui de plantis herbisque tractarunt. Sed quidquid sit de his, quum antiquus sit usus committendi has herbas Oleo, & Balsamo, intactus relictus est ritus in Monito, de quo nunc agimus, admonitis tantummodo Græcis, ne aliud quidpiam ad materiam Sacramenti necessarium putent, præter Oleum & Balsamum; utque proinde validam agnoscat hujus Sacramenti ministracionem, quæ fiat cum Oleo & Balsamo ab Episcopo rite benedictis, etiam si aliquæ forte detuerint ex illis herbis, quæ, juxta eorum ritum, in sacri Unguenti compositione admixti solent. Sapienter etiam, & magna cum ratione, in Synodo Zamocis habitata anno 1720. animadversum fuit a Patribus §. 2. de Confirmatione, quidquid herbarum Balsamo adiciatur, cavendum esse, ut maxima pars Christumatis semper sit Oleum Balsamo mixtum.

§. 53. Expensa jam secunda parte tertii Moniti, nonnulla hic, appendicis loco, subnectemus.

Quæstionibus sepelitis, tractatur quid rito sententiæ, & tenendum sit, de Sacramento confirm. in Latina Ecclesia.

Quæstionibus sepelitis, tractatur quid rito sententiæ, & tenendum sit, de Sacramento confirm. in Latina Ecclesia.

Quæstionibus sepelitis, tractatur quid rito sententiæ, & tenendum sit, de Sacramento confirm. in Latina Ecclesia.

Quæstionibus sepelitis, tractatur quid rito sententiæ, & tenendum sit, de Sacramento confirm. in Latina Ecclesia.

ANNO 1756.

Licet opinionem quamlibet sequi, dummodo uno sequatur, adesse in Græca Ecclesia Christumate Sacram.

Quæstionibus sepelitis, tractatur quid rito sententiæ, & tenendum sit, de Sacramento confirm. in Latina Ecclesia.

Quæstionibus sepelitis, tractatur quid rito sententiæ, & tenendum sit, de Sacramento confirm. in Latina Ecclesia.

Quæstionibus sepelitis, tractatur quid rito sententiæ, & tenendum sit, de Sacramento confirm. in Latina Ecclesia.

Quæstionibus sepelitis, tractatur quid rito sententiæ, & tenendum sit, de Sacramento confirm. in Latina Ecclesia.

Quæstionibus sepelitis, tractatur quid rito sententiæ, & tenendum sit, de Sacramento confirm. in Latina Ecclesia.

Evangelio, transferunt. Nam etiam Apostolorum prohibitorum ab immolatio simulacrorum, & sanguine, & suffocato, illi temporibus congruente, ut inter Judaeos & Gentiles diffensionis materia tolleretur, cujus Apostolica prohibitionis causa essent, etiam cessavit effectus.

§. 62. Praemissa verba desumpta sunt ex Professione Fidei Orthodoxae, quam Orientales, ex praescripto Urbani Papae VIII. emittere debent, quaeque impressa fuit Typis Congregationis de propaganda Fide anno 1642. Consonat istam doctrinam Sancti Thomae, quam is sane tradidit in 1. 2. quaest. 103. art. 4. ad tertium. Neque desunt antiquiora monumenta, quibus eadem doctrina firmatur. Siquidem Sanctus Gregorius II. in suo Capitulari, quo instructos in Bavariam ablegavit Marinianum Episcopum, & Georgium Presbyterum, cap. 7. ita loquitur: Ut nihil in perceptione ciborum judicetur immundum, nisi quod fuerit idolis immolatum, quia, juxta quod magisterio Apostolico docetur, omnis creatura Dei bona, & nihil rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur. Similiter Sanctus Nicolaus I. in responsis ad Consulta Bulgarorum, num. 43. de animalibus mundis, & immundis, haec habet: Quae animalia seu volatilia licet manducare, quantum existimo dominus evidenter ostendit, cum post diluivium animalia cuncta Noe tribuit, & Filiis ejus edenda. Itaque omne animal, cujus cibus minime corpori nocivus esse probatur, & societas hoc in cibum admittitur humana, comedi non prohibetur. Itaque in Concilio Florentino, in Decreto pro Jacobinis edito, in Collectioe Labbeana Tom. 13. pag. 1209. sequentia verba leguntur: Sacrosancta Romana Ecclesia &c. firmiter credit, profitetur, & praedicat, omnem Creaturam Dei bona, nihilque rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur; quia, juxta verbum Domini, non quod intrat in os inquinat hominem; illamque Moisaicae Legis ciborum mundorum & immundorum differentiam ad ceremonialis asserit pertinere, quae, surgente Evangelio, transferuntur. Nullam itaque cibi naturam condemnandam esse denuntiat, quam societas admittit humana: nec inter animalia discernendam, per quemcumque fore vivum, sive mulierem, & quocumque genere mortuum intereat, quamvis pro salute corporis, pro virtutis exercitio, pro regulari & Ecclesiastica disciplina, possint & debeant multa non negata dimitti, quia, juxta Apostolum, omnia licent, sed non omnia expediunt.

§. 63. Altera propositio est: Quamvis, promulgato Evangelio, cessarint ceremonialia praecipua veteris Legis, & nullum in Lege nova extet praecipuum, quo mundi ab immundis cibis fecerantur, quomodo erat in Lege veteri, non minus tamen in potestate est Ecclesiae Christi, iustis concurrentibus rationibus, gravibusque de causis, ut obligationem redintegret observandi aliquid ex praecipuis ceremonialibus, quae erant in Lege veteri, licet in nova, ut innumis, abrogata sint; dummodo praecipuum non sit eorum numero, quae in Lege veteri praecipue ordinata erant ad praefigurandum Messiam venturum; cujusmodi patet fuisse, exempli gratia, Circumcisionem, & animalium sacrificia, uti ad rem nostram advertit Vasquez in 1. 2. Divi Thomae Tom. 2. disp. 182. cap. 9. §. Ex quibus omnibus; sed sit ex genere eorum, quae ad externam disciplinam, & corporis munditiam pertinebant, in quorum classe profecto referenda veniunt, quae de cibis mundis & immundis praescripta fuerant. Id autem assumptum non minus ex Occidentalis, quam ex Orientalis Ecclesiae disciplina, & quidem ex priorum saeculorum monumentis comprobatur.

§. 64. Celebris est calumnia in primævos illos Christianos ad Gentilibus confecta, quod scilicet hominum, praesertim infantium, carnibus vescerentur, humanumque sanguinem biberent. Huic causam dedit religiosa, quae tunc vigeat, Arcani disciplina, juxta quam servato inter Fideles secreto circa praesentiam realem Corporis Christi in Eucharistica mensa, ex qua iidem pascabantur, quum tamen subobscura quadam Mysterii notitia ad Gentilium aures pervenisset, hanc ipsi ansam arripuerunt, ut praedictam calumniam in Christianos excogitarent, & in vulgus spargerent; uti recte demonstrat Schelestratus in Dissert. de Disciplina Arcani aric. unic. cap. 4. §. 17. Aequè tamen celebris est responsio,

quam veteres illi Apologiarum pro Christianis Scriptores, absque secreti violatione, Gentilibus reddere conseruerunt, dicentes, fieri nullo modo posse, ut Christi Discipuli humanas carnes ederent, & sanguinem biberent, quam satis compertum esset, eos quidem ab animalium quoque sanguine, & a suffocatis animalibus abstinere. Hoc argumento utitur Tertullianus Apologeticis cap. 9. Ex hac autem responsione manifeste evincitur, temporibus hujusmodi a sanguine Ecclesiae saeculis, ciborum delectum apud Christianos aliqua ratione vigiisse, eoique potissimum a sanguine & suffocato abstinuisse; ut sapienter observant Nicolaus le Nourry Tom. 2. Apparatus in Biblioth. Patr., Dissert. 4. in Tertullianum c. 12. art. 2. & Pamelius in dictum cap. 9. Tertullianum n. 138. Neque vero Christiani illi existimabant vigentem adhuc esse ea de re Moisaicae Legis sanctionem; neque porro ignorabant sublatum jam esse Apostolicum interdictum de abstinentia a sanguine & suffocato, nec alia demum de causa illicita putabant hujusmodi etas; sed tamen ab iis abstinere, ex consuetudine a Majoribus tradita, quam sequi, & servare maxime conveniens arbitrabantur: Mos itaque abstinentiam a sanguine & suffocato in illis Ecclesiis tanta religione servatus est, quae consuetudinem illam a Majoribus acceperant, quamvis suam sanguinem & suffocatis absolute illicitum esse non censerent: verba sunt Natalis Alexandri Hist. Ecclesiast. saecul. 1. Dissert. 10.

§. 65. Alteri Calmet in suis Commentar. ad Cap. 15. Ad quod utrumque Apostolorum ad ea verba: & suffocato & sanguine, quae tempus in aliquibus Ecclesiis Latinis, per plura saecula, & viget in eisdem usque ad decimum, & undecimum Aerae Christianae saeculum, observatam fuisse distinctionem inter cibos mundos & immundos, servatamque abstinentiam a sanguine & suffocato. Et quamvis ipse assertionem hanc suam nullis probationibus ibi confirmet, comprobari tamen facile potest a quolibet in monumentis Ecclesiasticis pariter versato. Etenim Canisius in lucem edidit vetus Penitentiale Romanum, saculo octavo labente, vel nono ineunte, compositum: in quo sub Titulo Suffocatis statuitur penitentia ab eo subeunda, qui suffocati animalis carnem ediderit, sub Titulo autem de Laceratis, praescribuntur penitentiae & jejunia iis injungenda, qui vel piscem comederint in piscina mortuum, vel aquam biberint ex eo puteo, in quo demortuus mus, vel gallina reperti fuerint, nisi prius exhaustus omnino fuerit ipse puteus. Humbertus autem Cardinalis Sylva Candidae, qui S. Leonis Papae IX. Legatus fuit, & quidem Constantinopoli cum Graecis acriter disputavit, in ipsis disputationibus hujusmodi, aperte solus est, nullam hac de re distinctionem esse inter Latinos & Graecos; siquidem adhuc in aliquibus Latinis Ecclesiis observabatur, non secus ac apud Graecos, abstinentia a sanguine & suffocato. Antiqua consuetudinem, seu traditionem majorum nostrorum diligenter retinentes, nos quoque haec abominamur, adeo ut sanguine, vel quocumque morticinio, aut aquis, seu quocumque negligentia humana profecato, apud nos aliquando vescentibus, absque extremo periculo vitae hujus, penitentia gravis imponatur. Et alibi: Nos ergo, quamvis a Domino, & ab Apostolis licentiam habeamus manducandi omnia, quae nec nostra, nec fraternali salutis officium, consuetudine tamen provinciarum, & praecipue majorum nostrorum habentis devoti, devotius comedere nonnulla, non quia mala & immunda sunt, sed quia aut nobis aliquando non expediunt, aut longo usu in naturam jam verso abhorrent.

§. 66. Jam vero in Latinis Ecclesiis nullum amplius superest hujusmodi abstinentiae vestigium, si fidem habeamus Cornelio a Lapide in Commentar. in Apos. cap. 15. verbo: Et sanguine. Viget illud tamen vel nunc in Ecclesia Graeca, quae sibi laudi duxit, Apostolicum praecipuum de abstinentia a sanguine & suffocato, retinere & custodire, quemadmodum notant praecitati Calmet, & a Lapide in d. cap. 15. Aduum Apostolorum, pergitque Christianus Lupus in notis ad Can. 67. Concilii Trullani: Graeci etiam dudum posita in observantia istius Apostolicae Legis manserunt constantiter; retenta nimirum lege praedicti Canonis Trullani 67., in quo ita legitur: Divina nobis Scriptura mandavit, a sanguine, & suffocato, & fornicatione abstinere. Eos autem, qui pro-

pter lautum & delicatum ventrem, cujuscumque animalis sanguinem arte aliqua esculentum condunt ac instrunt, atque ita illo vescuntur, convenienter puniuntur. Si quis ergo deinceps animalis sanguinem quovis modo comedere aggrediar, si sit quidem Clericus deponatur; si autem laicus, segregetur. Solum autem Armeni, quod quidem sciamus, in acceptanda unione cum Ecclesia Romana, hujusmodi Graecorum consuetudinem se relinquere professi sunt. Licet enim Vartanes schismaticus iis persuasisset, ut quibusdam cibis abstinere, quos Lex Moisaica immundos pronuntiavit, excepta solum carne suilla, quam eis a S. Gregorio Illuminatore, primo eorum Nationis Patriarcha, concessam fuisse asserbat; eosdemque docuisset confringere vasa Oleo, Vinoque plena, si forte musca, vel aliud animalculum hujusmodi in ea cecidisset; nihilominus in Collationibus habitis ad conciliandam adeo exoptatam unionem Ecclesiae Armenae cum Romana, statutum fuit, ut sequitur: Patres Armeni tum Sionis, tum Adanensis Concilii, cum Romana Ecclesia suam conciliantes, approbarunt Epistolam Dogmaticam Gregorii Armeniae Patriarchae ad Regem Haytonem, ubi Hebraica illa ciborum discretio his verbis refellebatur: cibos autem immundos, praecipue, qui ad pauperum manus obiter veniunt, omnes, ut inquit Paulus, in nomine Dei purificari debent jubemus, quos & orationibus benedicti docuit Dominus Nierles, nimirum Ghelajensis, qui simuliter Armeniae Doctor & Patriarcha fuerat. Quae omnia videri possunt apud Galanum Tom. 2. De conciliatione Ecclesiae Armenae, cum Romana.

§. 67. Tertia denique propositio ea est, quae innuitur etiam in ipso capite quarto Moniti, de quo nunc agimus: videlicet minime prohibuitur intelligi Graecis Sacerdotibus usum ullius ex praecipuis aut benedictionibus, quae in eorum Euchologio continentur, quantumvis reficiant, pertineantque ad eas ipsas, quae in lege veteri subiectum erant ceremonialium praecipuorum, dummodo quidquid ab eis sit, non eo animo fiat, ut veteris jam abolitae Legis praecipua pareatur, sed ut obsequium praestetur vel novae Ecclesiasticae Legi, vel canonicae consuetudini, diuturnae & continui temporis observantia roboratae. Lorrinus in cit. cap. 15. Aduum Apostolorum, vers. 20. §. Si abstinent, circa Graecorum morem abstinenti a sanguine, & suffocato, haec advertit: Si abstinent hodie Graeci a sanguine, putantes hac se lege teneri, superflui sunt, quia nomen nunc ligat, & ejus observatio sapit ceremonias veteris Legis: si vel quod naturaliter ab ejusmodi cibo abhorrent, vel honesta alia de causa, reprehendi non debent. Goarius autem ad Euchologium Graecorum, in variantibus lectionibus, ubi eam Orationem expendit, quae fit pro iis, qui prohibita & immunda comederunt, sequentem ponit adnotationem: Non Moisaica, sed Ecclesiastica Legis studio, ab immundis degustandis sibi cavent Orientales &c. Proindeque a Judaico ritu observando, dum Ecclesiae observant traditionem, longe alienos se praesent, quidquid in adversum garriat, & falso impunitum Catum spiritus; Cujus quidem audax assertio aliquid fundamenti habere, si ad id, quod faciunt Graeci, non tam praedicatis rationibus adducerentur, sed potius adstrictos se esse putarent ex falsa opinione vigentes adhuc Apostolici praecipi de abstinentia a sanguine, & suffocato, quam opinionem parum feliciter tueri nititur Guillelmus Beveregius Tom. 2. Codicis primitivae Ecclesiae illustrati, & in re Latinarum Ecclesiarum, ejusque relictio.

§. 68. Quoniam vero unicusque ex tribus prioribus, Append. ad Moniti, de quibus in hac nostra Encyclica egimus, quaedam veluti appendicem addidimus; primum scribendi finem faciamus, huc etiam quarto Monito suam appendicem subnectere volumus, quae & ab ipso Moniti subiecto, & a correcti Euchologii editione aliena non sit.

§. 69. In Lege Levitici, cap. 12. statuitur, ut Mulier, quae masculum peperit, immunda sit septem diebus, deinde alis triginta tribus diebus maneat in san-

§. 68. Quoniam vero unicusque ex tribus prioribus, Append. ad Moniti, de quibus in hac nostra Encyclica egimus, quaedam veluti appendicem addidimus; primum scribendi finem faciamus, huc etiam quarto Monito suam appendicem subnectere volumus, quae & ab ipso Moniti subiecto, & a correcti Euchologii editione aliena non sit.

§. 69. In Lege Levitici, cap. 12. statuitur, ut Mulier, quae masculum peperit, immunda sit septem diebus, deinde alis triginta tribus diebus maneat in sanguine purificationis suae; si vero foetum enixa fuerit, duabus hebdomadis immunda sit, & sexaginta sex diebus maneat similiter in sanguine purificationis suae; ita ut Sanctuarium ingredi nequeat, antequam elapsum sit hujusmodi tempus; quam autem primo Templum adierit, certam oblationem asserere debeat.

§. 70. Hoc interdictum in Ecclesia per aliquod tempus vigiisse, negari nequit; legitur enim in Canonibus Penitentialibus Theodori, quos relict Ivo in suo quoque priore Decreto, quoque commemorat Ven. Card. Baronius ad articulum Christi 266. Mulier, quae intrat in Ecclesiam ante mundum sanguinem post partum, si masculum genuerit, triginta tres dies peniteat, si feminam, quinquaginta sex. Si quae autem praesumpserit ante tempus praesentium Ecclesiam intrare, tot dies peniteat in pane & aqua, quot Ecclesia carere debeatur, Sed neque negari potest hujusmodi prohibitionem labentibus temporibus in Ecclesia Latina abrogatam fuisse. Si eadem hora, qua genuerit, adura gratias, intrat Ecclesiam, nullo peccati pondere gravatur: verba sunt S. Gregorii Papae, relata etiam in Decreto Gratiani Can. 2. dist. 5. Subdit autem Innocentius III. in Decretali: Volens, De purificatione post partum, (recitato prius eo Textu: Lex per Moysen data est; gratia, & veritas per Jesum Christum facta est), Mulierem puerperam, quae Religionis causa ab ingressu Ecclesiae aliquamdiu abstinere velit, non prohiberi; ingredientem non peccare: Nulla proinde peccati mole gravatur, nec Ecclesiarum aditus est eis aliquatenus denegandus, ne penam in culpam convertere videamur. Si tamen ex veneratione voluerint aliquamdiu abstinere, devotionem eorum non credimus, improbandam. Cumque Beatissima Virgo Maria, quantumvis in praedicata Levitici Lege minime comprehenderetur, nihilominus eisdem se se subijcere voluerit, dum, elapso puerperii tempore, se ipsam, Divinumque Filium in Templo praesentavit; in hujus praclarissimi facti memoriam institutus fuit Ritus, qui descriptus legitur in Rituali Romano, Pauli V. Pontificis jussu edito, juxta quem mulier prolem enixa, post puerperii terminum, ad Ecclesiam se conferat, ubi praeforibus in re Sacerdote excipitur, & aqua benedicta cum prece aspergitur; deinde tenens extremam partem Stolas ejusdem Sacerdotis, pergit ad Altare, & coram eo genuflexa, orat, gratias agens Deo de beneficiis sibi collatis. Verum haec benedictio mulieris post partum, in Ecclesia Latina nullo jure praecipitur, eamque praetermittens mulier minime peccat, nisi forte id ageret per spretum atque contemptum; ut optime innotet Quartus in suo Opere de Benedictionibus Tit. 3. sect. 12. dub. 1.

§. 71. In Graeca autem Ecclesia puerperii lex, tanquam de praecpto, religiose custoditur, nec mulier partum enixa permittitur ante praesentium tempus ad Ecclesiam accedere; quin etiam superioribus saeculis eo severitati pervenerat Graecorum disciplina, ut menstruas mulieres ab Eucharistica Communionem repellerent, quantumvis invite periculo versarentur. Quae de re graviter reprehensi fuerant ab Humberto Cardinali Sylva Candidae, ut videre est apud Cardinalem Baronium ad annum Christi 1054. Et quantumvis subinde temperatus fuerit hujusmodi rigor, exclusus a sacra mensa mulieribus menstruas tunc solum, quum nullo vitae periculo premerentur; quod con-

§. 72. Quae tamen subinde abrogata fuit in Ecclesia Latina.

§. 73. Quae tamen subinde abrogata fuit in Ecclesia Latina.

§. 74. Quae tamen subinde abrogata fuit in Ecclesia Latina.

§. 68. Quoniam vero unicusque ex tribus prioribus, Append. ad Moniti, de quibus in hac nostra Encyclica egimus, quaedam veluti appendicem addidimus; primum scribendi finem faciamus, huc etiam quarto Monito suam appendicem subnectere volumus, quae & ab ipso Moniti subiecto, & a correcti Euchologii editione aliena non sit.

§. 69. In Lege Levitici, cap. 12. statuitur, ut Mulier, quae masculum peperit, immunda sit septem diebus, deinde alis triginta tribus diebus maneat in sanguine purificationis suae; si vero foetum enixa fuerit, duabus hebdomadis immunda sit, & sexaginta sex diebus maneat similiter in sanguine purificationis suae; ita ut Sanctuarium ingredi nequeat, antequam elapsum sit hujusmodi tempus; quam autem primo Templum adierit, certam oblationem asserere debeat.

§. 70. Hoc interdictum in Ecclesia per aliquod tempus vigiisse, negari nequit; legitur enim in Canonibus Penitentialibus Theodori, quos relict Ivo in suo quoque priore Decreto, quoque commemorat Ven. Card. Baronius ad articulum Christi 266. Mulier, quae intrat in Ecclesiam ante mundum sanguinem post partum, si masculum genuerit, triginta tres dies peniteat, si feminam, quinquaginta sex. Si quae autem praesumpserit ante tempus praesentium Ecclesiam intrare, tot dies peniteat in pane & aqua, quot Ecclesia carere debeatur, Sed neque negari potest hujusmodi prohibitionem labentibus temporibus in Ecclesia Latina abrogatam fuisse. Si eadem hora, qua genuerit, adura gratias, intrat Ecclesiam, nullo peccati pondere gravatur: verba sunt S. Gregorii Papae, relata etiam in Decreto Gratiani Can. 2. dist. 5. Subdit autem Innocentius III. in Decretali: Volens, De purificatione post partum, (recitato prius eo Textu: Lex per Moysen data est; gratia, & veritas per Jesum Christum facta est), Mulierem puerperam, quae Religionis causa ab ingressu Ecclesiae aliquamdiu abstinere velit, non prohiberi; ingredientem non peccare: Nulla proinde peccati mole gravatur, nec Ecclesiarum aditus est eis aliquatenus denegandus, ne penam in culpam convertere videamur. Si tamen ex veneratione voluerint aliquamdiu abstinere, devotionem eorum non credimus, improbandam. Cumque Beatissima Virgo Maria, quantumvis in praedicata Levitici Lege minime comprehenderetur, nihilominus eisdem se se subijcere voluerit, dum, elapso puerperii tempore, se ipsam, Divinumque Filium in Templo praesentavit; in hujus praclarissimi facti memoriam institutus fuit Ritus, qui descriptus legitur in Rituali Romano, Pauli V. Pontificis jussu edito, juxta quem mulier prolem enixa, post puerperii terminum, ad Ecclesiam se conferat, ubi praeforibus in re Sacerdote excipitur, & aqua benedicta cum prece aspergitur; deinde tenens extremam partem Stolas ejusdem Sacerdotis, pergit ad Altare, & coram eo genuflexa, orat, gratias agens Deo de beneficiis sibi collatis. Verum haec benedictio mulieris post partum, in Ecclesia Latina nullo jure praecipitur, eamque praetermittens mulier minime peccat, nisi forte id ageret per spretum atque contemptum; ut optime innotet Quartus in suo Opere de Benedictionibus Tit. 3. sect. 12. dub. 1.

§. 71. In Graeca autem Ecclesia puerperii lex, tanquam de praecpto, religiose custoditur, nec mulier partum enixa permittitur ante praesentium tempus ad Ecclesiam accedere; quin etiam superioribus saeculis eo severitati pervenerat Graecorum disciplina, ut menstruas mulieres ab Eucharistica Communionem repellerent, quantumvis invite periculo versarentur. Quae de re graviter reprehensi fuerant ab Humberto Cardinali Sylva Candidae, ut videre est apud Cardinalem Baronium ad annum Christi 1054. Et quantumvis subinde temperatus fuerit hujusmodi rigor, exclusus a sacra mensa mulieribus menstruas tunc solum, quum nullo vitae periculo premerentur; quod con-

§. 72. Quae tamen subinde abrogata fuit in Ecclesia Latina.

§. 73. Quae tamen subinde abrogata fuit in Ecclesia Latina.

§. 74. Quae tamen subinde abrogata fuit in Ecclesia Latina.

PONT. A. XVI.

Armeni hac in re Latinarum plene consentiant.

Quomodolibet sit Graecis distinctio ciborum, ut supra ad abstinendum ab immundis, inde contractam.

Apud eisdem Lat. nunc Viget tamen adhaec in Ecclesia Graeca.

Quid nonne temeritas, apud Lat. in re Sacerdote excipitur, & aqua benedicta cum prece aspergitur.

Severior Graeca disciplina de puerp. menstruasque mulieribus.

conferentem vitam est Epistola Canonice Dionysii Alexandrini & Novellae 13. Leonis Sapientis Imperatoris; peropportune tamen huc revocanda venit animadvertendo praedicti Cardinalis Baronii ad annum Christi 266. num. 11. ubi observat, Dionysium in citata Epistola opinionem suam tantummodo exposuisse, ut eam aliorum iudicio, & Basilidis praesertim, censura subiceret: Ego, non ut Doctor, hac scripsi, sed, ut cum omni simplicitate corvenit differere, meam sententiam in communi ederem, quam ut cum examinaresis seipsum, quod iustum meliusque apparuerit, vel etiam an sic de eis haberi existimes, referre. At ex adverso, nimis perspicua est ratio per Sanctum Gregorium Magnum adducta in sua Epistola, cujus partem Gratianus inferuit Can. 4. dist. 5. Nature superfluitas in culpam non valet imputari, & per hoc quod invita patitur, iustum non est, ut ingressu Ecclesiae privetur. Quod autem pertinet ad Eucharisticam Communionem, non quidem improbat Sanctus Doctor, si mulier ab illa ex reverentia se abstineat; sed si nihilominus eo etiam tempore communicet, aperte declarat, se eam non damnare: Si autem ex veneratione magna percipere non praesumit, laudanda est, sed si percipiat, non iudicanda: bonarum quippe mentium est, etiam ubi aliquo modo culpas suas agnoscere, ubi culpa non est. Itaque Graecorum disciplina hac in parte nequaquam probatur Teophillo Rainaud Tom. 16. Illius Operum, in eo, quod inscribitur: Heteroclitia Spiritualia, impress. Lugdun. pag. 33. n. 28. Ac ipse etiam Goarius, perpetuus caeteroquin Graecorum Rituum fautor & defensor, in notis ad Euchologiaum p. 270. ultro fatetur, in nimium rigorem vergeret, & praeter omnem regulam inveniendam esse Legem, quae menstruas mulieres a sacra mensa repellit: Mitius tamen cum impiis mulieribus agendum, & naturae imbecillitas non spontaneo se overe levanis; quidquid in adversum obiectum, & obrelescenti Graeci &c. post quae verba praemissam asserit auctoritatem Sancti Gregorii, ex citata ipsius Epistola desumptam.

Vim coactivi tam quoad earum ingressum in Ecclesiam, quam circa permittendam ipsis Dominici Corporis participationem; sermone nunc referentes ad eas, quae a partu recentis sunt, quamvis puerperii observatio in Ecclesia Latina, uti iam dictum est, non praecipiendo modo illis praescripta sit, sed mere consulendo proposita; in Graecia tamen Ecclesia viget praecipuum, ut ab ingressu Ecclesiae abstineant, donec certus dierum numerus elapsus sit: Obdientiam illam ex debito requirunt Graeci, Latini non nisi ex reverentia observantia: ita Goarius loco citato, pag. 269. In Euchologia autem leguntur preces per Sacerdotem ea occasione recitanda; sicut etiam in eodem Euchologia describitur universus ritus, quo puerperi caereonia completur.

Inter haec disciplina, & correctione habitis tam sub Urbano VIII., quam Pontificatus tempore, de hac materia diligentissime adum, quae quomodo fuit. Nemo sane existit, qui expungendum proposuerit ex Euchologia puerperii ritum; fuit tamen, qui suggesterit, ut tolleretur praesentio termini quadraginta dierum; utque aliae preces subrogarentur in locum illius Orationis, quae in Euchologia legitur, quaque nimum alludere videbatur ad immunditiam legalem, ob quam Iudaei mulieres suas, quadraginta diebus post partum, ab omni commercio sequebantur, & a Templo excluderent; quae praesertim ibi minus proprie supplicari Deo videatur in hunc modum: Ab omni peccato, & ab omni sordis purgata, & sordis corporis ejus, & maculas animae abluas in quadraginta dierum cursu.

Soliditas pro- baturque aliter: Verum quam alii sapienter animadvertent, posse utique in nova Lege servari aliquem ex caere-

monialibus Ritibus antiquae Legis, dummodo id non fiat tanquam in vim ipsius Legis antiquae, quae evacuat est; sed morem gerendo ad legitimam consuetudinem, aut novo praecipuum, ab eo edito, cui legislativa simul, & coercitiva potestas competere dignoscatur, uti prosequitur Vasquez cit. Tom. 3. in part. 5. Thome, disp. 210. quae. 80. art. 7., satis id visum est, ut nemo mirari iure possit, si puerperii observatio, Graecis pro Lege praescripta consilii modo proposita, non eadem ratione inveniatur. Cumque praeterea Graeci non eadem ratione, qua olim Haebrei, puerperii ritum adimpleant; neque enim Sacerdoti oblationem Judaico more afferunt; quin potius eundem Ritum sanctificaverint per appostas preces, quibus Deus rogatur, ut mulieri peccata, si quae patraverit, dimittere dignetur, invocato in hunc ipsum finem Desparae Virginis patrocinio; idcirco in sessione habita inter eos, qui a Nobis, ut initio diximus, Euchologii correctioni praepositi fuerant, die 8. Januarii 1747. conclusum fuit, nihil hac in parte innovari; Notque subinde huiusmodi resolutionem approbavimus. Pronum est enim, supra relatis Graecae Orationis verbis rectum sensum aptare, dicendo nimirum, Deum ibi rogari, ut & mulieris animam ab omni culpa penitus emundet, & corpus etiam illius liberet ab omni immunditia, non quidem legali, sed naturali quatenus spiritualem immunditiam significat; quam etiam externa corporis mundities pars sit cultus & venerationis debite erga Ecclesiam, atque res sacras; quapropter prioribus saculis Ecclesiam non ingrediebantur Fideles, nisi prius diligenter loti fuissent, uti testatur Sanctus Joannes Chrysostomus; neque privatum sacrorum Evangeliorum Codicem attingere audebant, quin antea manus lavissent.

§. 75. Haec vobis exponenda censuimus, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, per has nostras Encyclicas Litteras, ut & causas intelligatis, ob quas Apostolica Sedes laboriosam hanc provinciam jamdudum suscipendam existimavit, ut Euchologii vestri correctioni manus apponeret; & vobis compertum sit, qua diligentia, quo studio, & quam aequa prudentique ratione susceptum opus peractum fuerit. Intacta relicta sunt omnia, quaecumque reperta sunt in iis Euchologiis, quae & antiquitate, & auctoritate caeteris praestant: nihil ademptum, aut emendatum est nisi quod in recentioribus quaedam editiones, nonnullorum officiantia, aut malitia, irreplisse apparuit: omnia retenta fuerunt, quaecumque demum retineri posse visa sunt, & benigna quavis interpretatio adhibita est, ne Ritus vestri, aliqua in se labefacti videretur. Ex quibus omnibus quum sinceram nostram & Apostolicam Sedis in vos charitatem testatum vobis esse non dubitamus, tum etiam illud vos intelleduros confidimus, incredibili Nos studio, & sollicitudine urgeri, ut & vos, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, in sancta Unione constantes perseveretis, & alii aberrantes, & ad eandem societatem, & ad salutis viam aliquando per Dei gratiam revocentur. Vestrum erit in posterum correctae ac Euchologii editione uti, ac diligenter curare, ut, si nova aliqua ejusdem editio fiat, ea ad normam hujus, quae prodiit anno 1754. & Typis Congregationi de Propaganda Fide, omnibus numeris exigitur; quo interclusus sit aditus erroribus omnibus, & absurdis, quae superioribus temporibus in aliis quaedam editiones irreperunt, easque foedarent. Hoc denique a vobis petimus, ut Nos in ardua Ecclesiae universae procuracione laborantes, orationum vestrarum subsidio juvetis; vobisque Apostolicam Benedictionem peramanter impertimus.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die 1. Martii 1756. Pontificatus Nostri Anno Decimosexto.

PONT.
A. XVI.

PONT.
A. XVI.
LV.
FACULTAS TRIBUTUR

Jacobo III. Magnae Britanniae Regi, ut S. Eucuaristiam possit suscipere, de Spirituales Directoris sui consilio; est post mediam praecedentem noctem jentaculum aliquod, sic exposcente valetudine, sumperit.

Dilecto Filio Magistro Ludovico de Valentibus Sancti Officii Assessori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noster, salutem & Apostolicam Benedictionem.

QUADAM, de more, tibi impertita audientia, detulisti ad Nos postquam aequae religiosum Carissimum in Christo Filium nostrum Jacobi III. Magnae Britanniae Regis, liceret ut sibi Eucharisticum sumere Sacramentum, est de media nocte adventente diem, quo sacris Mysteriis participem fieri cupit, quandoque, ex aegra valetudine, cibum aliquem sumere cogatur, quo vires reficiat, atque id quidem haud se facere paratum esse, nisi sui Confessarii consilium & approbatio accesserit.

§. 2. Facillioris doctrinae Theologus responderet, nulla Regem indigere dispensatione, cum res sit de exiguo cibo, necessitate cogente, non ex animi levitate sumpto, atque non minus in naturali jejuniu, quam in Ecclesiastico materiae, ut iniquum, parvitas indulgeatur. Verum opinio isthaec, est a Pasqualigo propugnata, falsa est; veluti pluribus demonstrant Suarez in 3. part. tom. 3. quae. 80. art. 3. disput. 68. sect. 4. §. Dico secundo. Salmaticenses tom. 1. Cursus Theologici Moralis tract. 4. cap. 7. quae. 4. num. 66. Eandemque refutavimus ipsi pro viribus ac facultate, in nostro Tractatu de Sacrificio Missae sect. 2. cap. 4. §. 2. Patavinae editionis. Alia itaque via insistendum, his quae sequuntur, praepositis.

§. 3. Primum, est peramabilis Redemptor noster factus sui Corporis Communionem participes fecerit Apostolorum non jejunos; cum tamen peculiaribus quibusdam gravioribusque de causis id praestiterit, haud tamen ademptum ipse Ecclesiae suae auctoritatem constituendi, prout ipse constituit, ne cui, Viatici, alisque paucis exceptis casibus, videndis apud Theologos Morales, non jejuno, & quidem a media superiori nocte Communionem praecedente, Eucharisticum Sacramentum ministraretur. Rem hanc tradat S. Augustinus Epist. 54. alias 118. ad Januarium cap. 6. ubi postquam retulit, Christum Discipulis non jejunos Corpus suum ministrasse: Liquido apparet, quando primum acceperunt Discipulis Corpus & Sanguinem Domini, non eos accepisse jejunos; ita subdit: Numquid tamen propterea calumniandum est universae Ecclesiae, quod a jejuniis semper accipitur? Ex hoc enim placuit Spiritui Sancto, ut in honorem tanti Sacramenti in os Christiani prius Dominicum Corpus intraret, quam caeteri cibi. Quod, post S. Augustinum, traditur quoque a Magistro Sententiarum in 4. Sent. dist. 8. & a S. Thoma 3. part. quae. 80. art. 8. Sunque in hoc ipsam gravia, & momentosa verba Pontificis S. Nicolai I. ad consulta Bulgarorum c. 65.

§. 4. Alterum, cum generali lege caveatur, ut non nisi jejuno universum sacra ministraretur Communionem, quam ipsam legem innuit quoque Synodus Constantientis sess. 13. ubi haec leguntur: Hujusmodi Sacramentum non debet confici post eam, neque a Fidelibus recipi non jejunis, nisi in casu infirmitatis, aut alterius necessitatis, a jure, vel Ecclesia concessio, vel admisso. Accio uno non comprehenso ne casu expressi possit licite accipere Communionem, bench non sit digiuno, & d' uopo, ch' effo fia munito d' una dispensa, qual dispensa non puo dari, che dal Romano Pontefice. Costi fondatamente sostiene l' Henao de Eucharistia disput. 14. sect. 3. num. 54. Ed il Suarez nel luogo ne, se possa un Sacerdote, bench non digiuno, cecirato sect. 5. §. Nihilominus, trattando la questione, lebrare la Messa, per dare la Sacra Comunionem ad

argro

SI CONCEDE LA DISPENSA

Alla Maesta di Giacomo III. Re della Gran-Bretagna di potersi comunicare col consiglio del suo Padre Spirituale, ancorche dopo la mezza notte precedente abbia preso qualche ristoro per l' indigenza della sua complessione.

Dilecto Filio Magistro Ludovico de Valentibus Sancti Officii Assessori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noster, salutem & Apostolicam Benedictionem.

IN una delle solite udienze, che le diamo, ella pio desiderio del Nostro Re del R. Britanico, di poter ricevere la Sacra Eucuaristia, ancorche dopo la mezza notte precedente al giorno, in cui vuol comunicarsi, per le sue indisposizioni venga tal volta stretto a prendere qualche poco di ristoro, esibendosi a non ricevere la Sacra Comunionem nel modo predetto, che col consiglio, ed approvazione del suo Confessore.

§. 2. Un Teologo, come suol dirsi, della manica larga, risponderebbe, che sua Maesta non ha bisogno di veruna dispensa; trattandosi d' un piccolo ristorativo, ammette prelo per bisogno, non per capriccio; ed ammettendosi non meno nel digiuno Ecclesiastico, che nel digiuno naturale, la parvita della materia. Ma quest' opinione, bench sostenuta dal Pasqualigo, e falsa, come ampiamente comprovano il Suarez in 3. part. tom. 3. quae. 80. art. 8. disput. 68. sect. 4. §. Dico secundo; i Salmaticensi nel tom. 1. del loro Corso Teologico Morale tract. 4. cap. 7. quae. 4. num. 66. e Noi stessi, quanto abbiamo potuto e saputo l'abbiamo impugnata nel nostro Trattato del Sacrificio della Messa sect. 2. cap. 4. §. 2. dell' edizione di Padova. E' d' uopo dunque il camminare per altra strada, permettendo le seguenti cose.

§. 3. La prima, che benché il nostro amabilissimo Redentore desse la Communionem agli Apostoli, che non erano a digiuno, avendo però ciò fatto per motivi particolari, e rilevanti, non ha tolto alla sua Chiesa l' autorita di stabilire, come ha fatto, che, eccettuato il caso del Viatico, ed eccettuati altri pochi casi, che si possono vedere ne' Libri de' Teologi Morali, non si digiuno la Sacra Comunionem, se non a chi e digiuno, e digiuno dalla mezza notte antepastata, e precedente alla Communionem. L' argomento e' trattato da S. Agostino nell' epist. 54. altre volte 118. ad Januarium al cap. 6., ove dopo aver esposto, che Cristo diede la Communionem ai Discipoli, che non eran digiuni: Liquido apparet, quando primum acceperunt Discipuli Corpus & Sanguinem Domini, non eos accepisse jejunos; cosi soggiugne: Numquid tamen propterea calumniandum est universae Ecclesiae, quod a jejuniis semper accipitur? Ex hoc enim placuit Spiritui Sancto, ut in honorem tanti Sacramenti in os Christiani prius Dominicum Corpus intraret, quam caeteri cibi. Il che, dopo S. Agostino, viene anche insegnato dal Maestro delle Senten. in 4. Sent. dist. 8., e da S. Tommaso nella 3. part. quae. 80. art. 8. Egravi e sentate sono in questo proposito le parole del Pontefice S. Niccolò I. ad consulta Bulgarorum cap. 65.

§. 4. La seconda, che, essendovi la legge universale, non si dia la Communionem ordinariamente, se non a chi e digiuno, legge anche indicata dal Concilio di Costanza alla sess. 13., ove cosi si legge: Hujusmodi Sacramentum non debet confici post eam, neque a Fidelibus recipi non jejunis, nisi in casu infirmitatis, aut alterius necessitatis, a jure, vel Ecclesia concessio, vel admisso. Accio uno non comprehenso ne casu expressi possit licite accipere Communionem, bench non sia digiuno, & d' uopo, ch' effo fia munito d' una dispensa, qual dispensa non puo dari, che dal Romano Pontefice. Costi fondatamente sostiene l' Henao de Eucharistia disput. 14. sect. 3. num. 54. Ed il Suarez nel luogo ne, se possa un Sacerdote, bench non digiuno, cecirato sect. 5. §. Nihilominus, trattando la questione, lebrare la Messa, per dare la Sacra Comunionem ad

Potete la Chiesa, anzi fa convenire, che ordinarmente il digiuno naturale prima di comunicarsi.

Da simil legge il solo papa puo dispensare.